

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2021/1666

(2021. gada 29. aprīlis)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par kopuzņēmuma *Clean Sky 2 2019.* finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

- ņemot vērā lēmumu par kopuzņēmuma *Clean Sky 2 2019.* finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,
- ņemot vērā Reglamenta 100. pantu un V pielikumu,
- ņemot vērā Transporta un tūrisma komitejas atzinumu,
- ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0109/2021),

- A. tā kā kopuzņēmums *Clean Sky* tika izveidots 2007. gada decembrī ar Padomes Regulu (EK) Nr. 71/2008 (tā stājās spēkā 2008. gada 7. februārī) uz laikposmu līdz 2017. gada 31. decembrim un tā kā Kopuzņēmums sāka patstāvīgu darbību 2009. gada novembrī;
- B. tā kā kopuzņēmums *Clean Sky 2* ("Kopuzņēmums"), kas izveidots ar Padomes Regulu (ES) Nr. 558/2014, pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" no 2014. gada 27. jūnija aizstāja kopuzņēmumu *Clean Sky*, pagarinot tā darbības laiku līdz 2024. gada 31. decembrim;
- C. tā kā galvenie Kopuzņēmuma mērķi ir palīdzēt būtiski uzlabot aeroinženierijas tehnoloģiju ietekmi uz vidi un izveidot spēcīgu un globāli konkurētspējīgu aeroinženierijas nozari un piegādes ķēdi Eiropā;
- D. tā kā Kopuzņēmuma dibinātāji ir Savienība, kuru pārstāv Komisija, un privātie locekļi, proti, vadītāji un asociētie locekļi, kā norādīts Padomes Regulas (ES) Nr. 558/2014 II pielikumā, kā arī galvenie partneri, kas saskaņā ar 4. panta 2. punktu izraudzīti atklātā un nediskriminējošā veidā, izsludinot uzaicinājumu iesniegt priekšlikumu konkursa kārtībā un veicot neatkarīgu novērtēšanu;
- E. tā kā maksimālais Savienības ieguldījums Kopuzņēmuma otrajā darbības posmā ir 1 755 000 000 EUR (ierēķinot EBTA līdzekļus), kas jāsedz no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" budžeta, un minimālais ieguldījums natūrā, kurš privātajiem locekļiem ir jānodrošina papildu pasākumiem regulā noteiktajā laikposmā, ir 965 250 000 EUR,

Budžeta un finanšu pārvaldība

1. norāda, ka Revīzijas palātas ziņojumā par Kopuzņēmuma 2019. finanšu gada pārskatiem ("Revīzijas palātas ziņojums") ir konstatēts, ka gada pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Kopuzņēmuma finanšu stāvokli 2019. gada 31. decembrī, kā arī tā darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Kopuzņēmuma finanšu noteikumiem un Komisijas grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem; pieņem zināšanai, ka pārskatiem pakārtotie darījumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi;
2. norāda, ka Kopuzņēmuma galīgo 2019. gadā pieejamo budžetu (kas ietvēra no jauna iekļautās iepriekšējos gados neizlietotās apropriācijas, piešķirtos ieņēmumus un pārdali nākamajam gadam) bija iekļautas saistību apropriācijas 305 802 617 EUR apmērā un maksājumu apropriācijas 341 424 430 EUR apmērā; norāda, ka saistību apropriāciju izlietojuma līmenis bija 97,68 %, bet maksājumu apropriāciju – 94,69 %; pēc iepazīšanās ar Revīzijas palātas ziņojumu norāda arī to, ka attiecībā uz Kopuzņēmuma 2019. gada budžetu, kas bija pieejams pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektiem, saistību un maksājumu apropriācijas tika izpildītas attiecīgi 99,8 % un 97,3 % apmērā;
3. norāda, ka Savienības maksimālais ieguldījums *Clean Sky* no Septītās pamatprogrammas 7. tēmas (Transports) bija 800 000 000 EUR un ka Savienības ieguldījums kopumā bija 799 957 841 EUR; norāda, ka nozari pārstāvošie locekļi (integreto tehnoloģiju demonstrācijas projektu vadītāji un to asociētie locekļi) Septītās pamatprogrammas projektiem kopumā ieguldīja 608 983 634 EUR, no kuriem 594 100 843 EUR bija validēti ieguldījumi natūrā un 14 882 791 EUR bija naudas ieguldījumi darbības izmaksu segšanai;

4. pēc iepazīšanās ar Revīzijas palātas ziņojumu norāda, ka Septītā pamatprogramma tika oficiāli slēgta 2017. gadā, tās izpildes līmenim sasniedzot gandrīz 100 %; norāda, ka 2019. gadā Kopuzņēmums joprojām atguva summas 1 135 068 EUR apmērā saistībā ar nenokārtotiem priekšfinansējuma maksājumiem un *ex post* revīziju rezultātiem;
5. norāda, ka līdz 2019. gada beigām no Savienības maksimālā ieguldījuma, proti, 1 755 000 000 EUR no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 558/2014, Savienība pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pamatdarbībām kopumā bija ieguldījusi 1 139 704 889 EUR, turklāt privātie locekļi bija ieguldījuši 18 815 677 EUR naudā darbības izmaksu segšanai un validējuši 273 851 600 EUR natūrā darbības izmaksu vajadzībām un vēl 899 843 302 EUR natūrā papildu pasākumiem;
6. norāda, ka procedūras, kuras kopuzņēmumi izmanto finansiāla ieguldījuma saņemšanai no saviem privātajiem locekļiem, nav vienādas; aicina kopuzņēmumos saskaņot to, kā tiek aprēķināti ieguldījumi natūrā; ar šādu kopējo procedūru būtu jānodrošina pārredzamas un efektīvas novērtēšanas metodes, kas parāda ieguldījumu reālo vērtību; aicina Revīzijas palātu pārbaudīt neatkarīgo ārējo revidentu veiktās revīzijas; aicina arī paredzēt pienācīgu tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu vajadzīgā finansiālā ieguldījuma summas sasniegšanu līdz programmas beigām; norāda, ka tiesiskajā regulējumā varētu iekļaut prasības par to, ka privātais ieguldījums ir jāiemaksā pirms attiecīgā Savienības ieguldījuma vai vienlaikus ar to;

Uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus

7. norāda, ka 2019. gadā Kopuzņēmums izsludināja vienu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, kas ietvēra 62 tematus (desmitais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus), saņēma 448 atbalsttiesīgus priekšlikumus (no 450) saistībā ar devīto un desmito uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus un atlasīja 114 priekšlikumus; norāda uz Kopuzņēmuma vispārējo portfeli, kas ietver 574 projektus, kuru īstenošanas tiesības piešķirtas konkursa kārtībā;
8. norāda, ka galveno partneru kopējais skaits ir 256, no kuriem 70 ir līdzdalīgas vienības vai saistītas trešās personas un vairāk nekā 58 ir mazie un vidējie uzņēmumi;
9. norāda, ka 2019. gadā tika sekmīgi īstenoti divi uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus: astotais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus martā ar 58 veiksmīgiem tematiem no 68 un devītais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus oktobrī ar 53 veiksmīgiem tematiem no 55; turklāt norāda, ka desmitais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus tika izsludināts 2019. gada maijā un novērtēts 2019. gada novembrī; norāda, ka kopumā desmit uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus iesaistījās vairāk nekā 730 partneru no 28 dažādām valstīm un mazie un vidējie uzņēmumi bija spēcīgi pārstāvēti līdzdalības un piešķirto dotāciju ziņā, un ka tika piešķirts finansējums gandrīz 505 000 000 EUR apmērā;

Sniegums

10. norāda, ka Kopuzņēmums izmanto galvenos snieguma rādītājus, lai uzraudzītu ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" saistīto sniegumu un transversālos jautājumus, un konkrētus Kopuzņēmuma galvenos snieguma rādītājus, tādus kā uzaicinājumu tematu sekmju rādītājs, darba plānu izpilde un *ex post* revīzijas tvērums;
11. prasa Kopuzņēmumam pārskatīt savu komunikācijas stratēģiju, lai nodrošinātu, ka attiecīgās ieinteresētās personas ir informētas par tā pamatuzdevumu, darbībām un sasniegumiem.
12. norāda, ka Kopuzņēmums ir ieviesis dažādus instrumentus, lai uzraudzītu savas programmas izpildi, tādus kā integrētu tehnoloģiju demonstrācijas projektu / inovatīvo gaisa kuģu demonstrējumu platformu (ITD/IGDP) ceturkšņa ziņojumi, vadības komitejas ITD/IGDP līmenī un ITD/IGDP snieguma ikgadēji izvērtējumi, kā arī ir regulāri ziņojis valdei; turklāt norāda, ka no 11 mērķiem, par kuriem ziņots 2018.–2019. gada darba plānā, 3 ir sasniegti un 8 joprojām tiek īstenoti un ir sasniegti visi administratīvie mērķi;
13. pieņem zināšanai starpposma mērķus, kurus 2019. gadā sasnieguši lielo pasažieru gaisa kuģu demonstrētāji un to pamatā esošās tehnoloģijas, kas nosaka pāreju no nespecifiskas uz konkrētu projektēšanu un attiecīgas aparatūras izstrādi, rezultātus, kas gūti reģionālo gaisa kuģu IGDP darbībās saistībā ar videi nekaitīga gaisa kuģa koncepciju, abu ātro rotorplānu IGDP demonstrētāju progresu un vairākus sasniegumus un jaunumus pasākumos, kas saistīti ar gaisa kuģu korpusu ITD, dzinēju ITD un sistēmu ITD, kā arī transversālajiem pasākumiem "Ekodizains" un "Gaisa transports ar nelieliem gaisa kuģiem", un to, ka Kopuzņēmums gatavojās tā izstrādāto tehnoloģiju pirmajam globālajam izvērtējumam; atzinīgi vērtē šos sasniegumus, kas ir palīdzējuši nodrošināt ilgtspējīgu infrastruktūru; atzinīgi vērtē pāreju no enerģijas ražošanas no ogleņiem uz atjaunojamiem energoresursiem, kas ne tikai samazinās siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet arī mazinās gaisa piesārņojumu un līdz ar to galu galā palīdzēs uzlabot veselību;
14. norāda, ka saskaņā ar Revīzijas palātas ziņojumu 2019. gada beigās programmas "Apvārsnis 2020" īstenošanas līmenis bija 89 % attiecībā uz uzaicinājuma procedūrām par kopuzņēmumam uzticētajām darbībām;

15. atgādina, ka Kopuzņēmumam ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu tādu zaļo tehnoloģiju izmantošanas neto paātrināšanu, kuru mērķis ir samazināt gaisa kuģu radītās CO₂ gāzes emisijas un trokšņa līmeni; uzskata, ka tā pēctecim ar nosaukumu "Tira aviācija" būs svarīga nozīme, nodrošinot aviācijas nozares iesaistīšanos Eiropas zaļā kursa īstenošanā;
16. aicina Komisiju nodrošināt, ka attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanu un digitalizāciju nākamajā Kopuzņēmuma darbības programmā tiks ievērotas Savienības tiesību aktos paredzētās prasības un mērķrādītāji un ņemtas vērā Komisijas un nozares izstrādātās stratēģijas šajā jomā;
17. aicina Komisiju un Revīzijas palātu izmantot padziļinātas snieguma izsekošanas metodes, lai novērtētu Kopuzņēmuma pievienoto vērtību un ņemtu vērā gan sociālo ietekmi, gan ietekmi uz nodarbinātību un tirgu; šī novērtējuma rezultāti būtu jāizmanto turpmākajā darbā vai Savienības finansējuma pārdalei;
18. norāda, ka visos līgumos, kas var sniegt plānoto iznākumu vai snieguma rezultātu, ir jārisina intelektuālā īpašuma tiesību jautājums; atgādina, ka intelektuālā īpašuma tiesību mērķis ir ne tikai aizsargāt konkrētus autorus, bet arī sniegt detalizētu informāciju par to, kā šīs tiesības tiks izmantotas turpmāk; norāda – tā kā šī darbība saņem arī publisko finansējumu, rezultātiem vajadzētu būt pārredzamiem un publiski pieejamiem un būtu jāatbilst īpašām prasībām, piemēram, sadarbībai, ja tas nepieciešams; aicina Komisiju ierosināt tiesisko regulējumu par intelektuālā īpašuma tiesībām un to īstenošanu tirgū, tostarp īpašām prasībām un peļņas sadali;
19. norāda, ka kopuzņēmuma *Clean Sky* 2019. gada darbības pārskatā iekļautie galvenie snieguma rādītāji attiecībā uz dzimumu līdzsvaru 2018. un 2019. gadā liecina, ka sieviešu līdzdalības līmenis, lai gan nedaudz palielinās, tomēr ir diezgan zems: sievietes veido 30 % no programmā iesaistītajām personām, 16 % no programmu koordinatoriem un 9–25 % no padomdevējiem un ekspertiem, kas veic novērtēšanu un analīzi, kā arī strādā zinātniskajā komitejā; iesaka pastāvīgi censties palielināt sieviešu līdzdalību programmā;

Personāls un iepirkums

20. norāda, ka 2019. gada 31. decembrī bija aizpildītas 34 no 36 apstiprinātajām pagaidu darbinieku vietām un ka 2019. gadā Kopuzņēmumā saskaņā ar štatu sarakstu strādāja arī 6 līgumdarbinieki un 2 norīkoti valstu eksperti;
21. norāda, ka 2019. gadā Kopuzņēmums sāka darbā pieņemšanas procedūras saistībā ar sešām vakancēm; turklāt norāda, ka papildus štatu sarakstā paredzētajām vietām Kopuzņēmums izmanto ārējus pakalpojumu sniedzējus, piecus pagaidu darba aģentūras darbiniekus un vienu praktikantu, kuri sniedz papildu atbalstu darbībām;
22. norāda, ka 2019. gadā valde pieņēma jaunu organizatorisko struktūru, kurā Juridiskā nodaļa un Komunikācijas nodaļa ir tieši pakļauta izpilddirektoram; turklāt pieņem zināšanai, ka jaunais izpilddirektors sāka pildīt pienākumus 2019. gada 1. februārī; norāda arī to, ka Kopuzņēmums 2019. gada sākumā sāka izmantot Komisijas cilvēkresursu pārvaldības sistēmu *Sysper2*;
23. norāda, ka 2019. gadā Kopuzņēmums turpināja pilnā apmērā īstenot lielu komunikācijas pamatlīgumu 2018.–2021. gadam attiecībā uz četrām dažādām komunikācijas sadaļām un parakstīja līgumus par svarīgiem IKT projektiem, kā arī pamatlīgumus par dažādiem IKT pakalpojumiem;

Iekšējā kontrole

24. pēc iepazīšanās ar Revīzijas palātas ziņojumu norāda, ka Kopuzņēmums ir ieviesis uzticamas *ex ante* kontroles procedūras, kas pamatojas uz finanšu un pamatdarbības dokumentārajām pārbaudēm, un tam ir jāīsteno Komisijas jaunā iekšējās kontroles sistēma (IKS), kura pamatojas uz 17 iekšējās kontroles principiem; norāda, ka 2019. gada beigās Kopuzņēmums jau bija izstrādājis galvenos kontroles rādītājus visiem kontroles principiem, lai novērtētu savu kontroles darbību efektivitāti un atklātu kontroles nepilnības;
25. norāda, ka 2019. gada novembrī Kopuzņēmums saskaņā ar Komisijas ieteikumiem sāka rakstisku procedūru, lai apstiprinātu savus pārskatītos finanšu noteikumus, un ka 2020. gada janvārī Kopuzņēmums tos pieņēma;

26. pēc iepazīšanās ar Revīzijas palātas ziņojumu norāda, ka par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumu *ex post* revīzijām ir atbildīgs Komisijas Kopējais revīzijas dienests un ka, pamatojoties uz 2019. gada beigās pieejamajiem *ex post* revīziju rezultātiem, Kopuzņēmums ziņoja, ka pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektiem reprezentatīvais kļūdu īpatsvars ir 1,30 % un atlikušo kļūdu īpatsvars ir 0,92 % (dzēšana un galīgie maksājumi); pieņem zināšanai arī Komisijas priekšlikumu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" regulai, kurā attiecībā uz pētniecības izdevumiem pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" galīgais mērķis ir panākt, lai programmu noslēgumā, kad būs ņemta vērā visu revīziju, korekciju un atgūšanas pasākumu finansiālā ietekme, atlikušo kļūdu līmenis būtu maksimāli tuvu 2 %;
27. norāda, ka 2019. gadā Revīzijas palāta, lai apstiprinātu *ex post* revīzijās iegūtos kļūdu īpatsvarus, pamatdarbības maksājumu pārbaudes ietvaros revidēja izlasi, kas pēc nejaušības principa bija veidota no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" maksājumiem, kuri 2019. gadā veikti galasaņēmēju līmenī, un ka šīs padziļinātās revīzijas atklāja sistēmiskas kļūdas, kuras bija saistītas ar deklarētajām personāla izmaksām un kuru galvenie cēloņi bija individuālu produktīvo stundu izmantošana un vienības likmju izmantošana, iekļaujot aplēstos elementus, kas ievērojami atšķiras no faktiskajām vienības likmēm; norāda arī to, ka šie rezultāti liecina, ka Kopuzņēmumam ir palielināts kļūdu risks, jo Kopuzņēmuma projektus, kas saistīti ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", īsteno liels skaits privāto locekļu un saistītu līdzdalīgu vienību; aicina Kopuzņēmumu ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par šo jautājumu;
28. norāda, ka uz Kopuzņēmumu attiecas kopējā "Apvārsnis 2020" krāpšanas apkarošanas stratēģija, kuru koordinē Komisija; turklāt norāda, ka 2019. gadā Kopuzņēmums veica pēcpārbaudi saistībā ar diviem iespējamās krāpšanas gadījumiem, par kuriem 2018. gadā bija paziņots Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai un par kuriem Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai bija sācis izmeklēšanu, kas joprojām turpinājās; norāda arī to, ka saņēma iespējamās krāpnieciskas rīcības lieta, kas skāra Kopuzņēmuma dotācijas no Septītās pamatprogrammas, tika slēgta un neradīja nedz finansiālu ietekmi, nedz zaudējumus; pieņem zināšanai, ka 2019. gadā Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai netika ziņots ne par vienu jaunu lietu un ka Kopuzņēmums ir sācis izstrādāt krāpšanas apkarošanas stratēģiju attiecībā uz iekšējiem procesiem un īpašu budžetu, uz ko neattiecas kopējā krāpšanas apkarošanas stratēģija; aicina Kopuzņēmumu ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par šo jautājumu;

Iekšējā revīzija

29. norāda, ka Kopuzņēmums 2019. gada maijā saņēma jaunu Iekšējās revīzijas dienesta stratēģisko revīzijas plānu 2019.–2021. gadam, kurā bija izraudzīti trīs ar ievērojamu risku saistīti potenciāli revīzijas temati, proti, darbības procesi (dotāciju pārvaldība), jauno iekšējās kontroles principu īstenošana un jaunie datu aizsardzības noteikumi; norāda arī to, ka 2019. gada novembrī sākās pirmā jaunajā plānojumā paredzētā revīzija par dotāciju nolīgumu īstenošanu; norāda arī to, ka Kopuzņēmums vēl nebija īstenojis vairākus iepriekšējā revīzijā saņemtus ieteikumus, no kuriem divi tika uzskatīti par ļoti svarīgiem; aicina Kopuzņēmumu ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par situācijas attīstību šajā jautājumā;
30. ņem vērā to, ka iekšējā revidente apstiprināja Kopuzņēmuma padomei savu organizatorisko neatkarību saskaņā ar Iestāžu nolīguma standartiem, vienlaikus tomēr norādot uz iespējamu objektivitātes trūkumu saistībā ar ticamības revīzijām.